

Bryssel den 5 juni 2018
(OR. en)

9717/18

ENFOPOL 299
FREMP 92

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	4 juni 2018
till:	Delegationerna

Föreg. dok. nr:	8972/18 + COR 1
Ärende:	Rådets slutsatser om förbättring av polissamarbetet vid bekämpning av våld i hemmet, inklusive våld mot kvinnor – Rådets slutsatser (4 juni 2018)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om förbättring av polissamarbetet vid bekämpning av våld i hemmet, inklusive våld mot kvinnor. Rådet antog slutsatserna vid det 3622:a mötet den 4 juni 2018.

Rådets slutsatser**om förbättring av polissamarbetet vid bekämpning av våld i hemmet, inklusive våld mot kvinnor****EUROPEISKA UNIONENS RÅD SOM BEAKTAR FÖLJANDE:**

1. I artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen fastställs att unionen ska bygga på värdena respekt för människans värdighet, jämlikhet och respekt för de mänskliga rättigheterna samt att dessa värden ska vara gemensamma för medlemmarna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män.
2. I artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt betonas att unionen i all sin verksamhet ska göra ansträngningar för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och för att främja jämställdhet mellan dem. I förklaring nr 19 till artikel 8 fastställs att unionen, inom ramen för de globala insatserna för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män, inom sina olika politikområden kommer att sträva efter att bekämpa alla former av våld i hemmet och medlemsstaterna kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra och bestraffa dessa brottsliga handlingar samt för att stödja och skydda brottsoffren.
3. Ett antal EU-lagstiftningsinstrument, som bidrar till att eliminera könsrelaterat våld och som säkerställer att offer för våld i hemmet får skydd och stöd, har redan införts, framför allt direktivet om brottsoffers rättigheter¹ och instrumenten för ömsesidigt erkännande av skyddsorder².

¹ Direktiv 2012/29/EU.

² Direktiv 2011/99/EU och förordning 606/2013/EU.

4. Den 11 maj 2017 antog rådet två beslut om undertecknande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen), som redan har undertecknats av alla medlemsstater.
5. 2012 antog rådet slutsatser om bekämpning av våld mot kvinnor och tillhandahållande av stödtjänster för offer för våld i hemmet³, och 2014 antog rådet slutsatser om förebyggande och bekämpning av alla former av våld mot kvinnor och flickor, inbegripet kvinnlig könsstympning⁴.
6. Våld mot kvinnor kränker kvinnors tillgång till mänskliga rättigheter och friheter. Det är ett exempel på diskriminering av kvinnor (eller är ett resultat av diskriminering) och omfattar varje könsbetingad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell, psykisk eller ekonomisk skada eller sådant lidande för kvinnor innefattande hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande vare sig det sker offentligt eller privat⁵.
7. Såsom det konstaterades i slutsatserna från 2012 om bekämpning av våld mot kvinnor och tillhandahållande av stödtjänster för offer för våld i hemmet krävs det för att bekämpa och eliminera alla former av våld mot kvinnor och deras barn som bevittnar våldet samordnade strategier, bland annat polissamarbete och en övergripande strategi. Dessa strategier bör också innehålla åtgärder för att uppmuntra offer att rapportera incidenter till polisen, med tanke på att för närvarande rapporterar endast en av sju kvinnor de allvarligaste våldsincidenterna⁶.

³ 16382/12.

⁴ 9543/14.

⁵ Artikel 1 i FN:s deklaration 48/104.

⁶ Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) (2014). *Violence against women: an EU-wide survey. Main results*, Luxemburg, Publikationsbyrå.
<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>, sidan 67, tabell 3.10.

8. En av de vanligaste formerna av våld mot kvinnor är våld i hemmet, vilket inbegriper varje fall av fysiskt, sexuellt, psykiskt eller ekonomiskt våld som utövas inom familjen eller i hemmiljön eller mellan makar eller partner eller före detta makar eller partner, oavsett om förövaren delar eller har delat bostad med brottsoffret eller inte. Insamlingen av jämförbara uppgifter om våld i hemmet hindras av skillnader i terminologi och definitioner mellan medlemsstaterna.
9. I fall av våld i hemmet bygger ett effektivt skydd av brottsoffer mot upprepad viktimisering på att de behöriga myndigheterna, i enlighet med artikel 52 i Istanbulkonventionen, bemyndigas att besluta om att den som utövar våld i hemmet måste lämna brottsoffrets bostad och att förbjuda förövaren att återvända eller närma sig eller på annat sätt kontakta brottsoffret, på grundval av en nationell skyddsåtgärd eller i samband med verkställigheten av en skyddsåtgärd från en annan medlemsstat⁷, som tillämpas i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten. Målet med ett sådant ingripande är att bryta den så kallade våldscykeln och att göra det möjligt för offret att leva utan fruktan. Genom sitt ingripande måste de behöriga myndigheterna visa att våld i hemmet är en offentlig sak och inte endast en privat fråga, och att det är förövaren av våld i hemmet som ska ställas till svars och som måste ändra sitt beteende, inte offret. Att förmedla dessa budskap bidrar också till att lätta på offrens skuld- eller skamkänslor.
10. Samtidigt som polisens ingripande har till syfte att se till att offrets rättigheter inte kränks, är polisens befogenheter ofta beroende av att sådana kränkningar har kriminaliserats. Därför är det av avgörande betydelse att polisen kan hänvisa till straffrättsliga definitioner som täcker alla aspekter av våld i hemmet. Detta inbegriper olika former av psykiskt våld, såsom att – ofta under en längre tid – skapa känslor av rädsla, hjälplöshet eller mindervärdighet hos offret. Detta inbegriper också olika former av sexuellt våld, som ofta upplevs av offren som något särskilt förnedrande och traumatiskt.

⁷ I enlighet med förordning 606/2013 respektive direktiv 2011/99/EU.

11. Trots de framsteg som hittills har gjorts finns det stora skillnader inom och mellan EU:s medlemsstater när det gäller stödtjänster, i fråga om deras kapacitet, kvalitet och geografiska fördelning. Med tanke på de olösta utmaningarna kommer det att krävas ytterligare insatser för att säkerställa en effektiv samordning av brottsbekämpande myndigheter när det gäller förebyggande program och systematisk utbildning om brottsoffers rättigheter och behov riktade till polistjänstemän som arbetar med offer för och förövare av våld i hemmet och våld mot kvinnor.
12. Administrativa uppgifter – inklusive polisuppgifter – kan inte på ett korrekt sätt visa omfattningen (förekomsten) av våld i hemmet och våld mot kvinnor eftersom de flesta offren inte rapporterar incidenter till polisen. Insamling av administrativa uppgifter är viktigt för att man ska kunna registrera information om statliga svarsåtgärder mot detta våld, och i synnerhet utvärdera strategierna för att bekämpa våldet. Kravet på administrativa uppgifter av hög kvalitet överensstämmer också med medlemsstaternas internationella åtaganden om att bekämpa våld mot kvinnor, enligt definitionen i direktivet om brottsoffers rättigheter 2012/29/EU och i Istanbulkonventionen. Nationella databaser upprätthålls av de behöriga myndigheterna, bland annat polisen, i 22 medlemsstater⁸.
13. Nätvåld mot kvinnor och flickor är en form av våld mot kvinnor som ökar snabbt, vilket kan få stora ekonomiska och samhälleliga följder. Detta fenomen rapporteras ännu mer sällan, det vidtas färre åtgärder mot det och det är mindre känt än våld i det verkliga livet, men förtjänar särskild uppmärksamhet, även med tanke på att it-brottslighet är en av prioriteringarna inom den nya policycykeln för 2018–2021.
14. De flesta medlemsstater har inrättat specialiserade enheter eller har utsett åklagare som inom sina strukturer ska bekämpa våld i hemmet, vilket medför vissa fördelar, bland annat en effektivare organisation av förebyggande, upptäckt och utredning av dessa våldshandlingar.
15. Det bör påpekas att inga former av våld i hemmet eller våld mot kvinnor kan rättfärdigas och att lagföring av gärningsmän inte får undvikas på grund av olika sedvänjor, traditioner, kulturer eller religioner.

⁸ Österrike, Belgien, Kroatien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Ungern, Irland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien och Förenade kungariket.

16. Kvinnliga migranter, flyktingar och asylsökande och deras barn löper en ännu större risk att utsättas för våld, på grund av deras ovissa ställning och de ofta svåra villkor som de lever under. I detta sammanhang tillhandahåller medlemsstaterna generellt sett samma skyddsnivå för dessa utsatta grupper, samtidigt som de strävar efter att ta hänsyn till att dessa personers tillgång till tjänsterna ofta hindras av religiösa, traditionsrelaterade eller språkliga skäl.
17. Europeiska unionens byrå för utbildning av tjänstemän inom brottsbekämpning (Cepol) tillhandahåller redan utbildning i förebyggande arbete och skydd av kvinnor mot våld i hemmet, men den aktuella utvecklingen kräver att man undersöker möjligheterna att utvidga utbildningen till nätvåld mot kvinnor och flickor och till kvinnliga migranter, flyktingar och asylsökande och deras barn.
18. Ett stort antal medlemsstater har inrättat mekanismer för samverkan mellan brottsbekämpande myndigheter och andra statliga institutioner och icke-statliga organisationer, samt riskbedömningsförfaranden eller verktyg för att mäta risken för liv och hälsa för offer för våld i hemmet.
19. Samtidigt som den allmänna skyldigheten för poliser i frontlinjen att tillhandahålla nödvändig information och stöd till offer för våld i hemmet är väletablerad i hela unionen, har vissa medlemsstater infört strukturerade och proaktiva former för denna information, bland annat (ibland flerspråkiga) broschyrer om tillgängliga stödtjänster och skyddsåtgärder, samt om brottsoffers rättigheter och relevanta polisbefogenheter.
20. Offentliga myndigheters uppföljning av befintliga skyddsåtgärder verkar variera stort i unionen. Medan man i många medlemsstater har överlåtit denna uppgift till rättsliga myndigheter har vissa medlemsstater upprättat regelbundna kontakter mellan tidigare eller nuvarande brottsoffer och polistjänstemän som tjänstgör i deras omedelbara närhet, vilket kan vara till nytta både för att man snabbt ska kunna reagera på eventuella överträdelser och för att öka förtroendet mellan brottsoffren och de offentliga myndigheterna. Detta kan i sin tur leda till bättre rapportering av fall av våld i hemmet.

21. Inrättandet av nationella kontaktpunkter för frågor som rör bekämpning av våld i hemmet skulle kunna bidra till att detta fenomen hanteras mer verkningsfullt. Vid behov bör en relevant behörig myndighet, i enlighet med medlemsstaternas nationella strukturer och lagar, utses till nationell kontaktpunkt. Dessa nationella kontaktpunkter skulle kunna tillhandahålla information om alla former av våld i hemmet och våld mot kvinnor som är relevant för ett effektivt skydd av offer på andra medlemsstaters territorium. Den nationella kontaktpunkten skulle kunna kontaktas i fall där ett offer för våld i hemmet och våld mot kvinnor från en medlemsstat reser till en annan medlemsstat och det finns en risk för eller hot om att en ny våldshandling kommer att begås på den andra medlemsstatens territorium eller om sådant våld redan har ägt rum. Informationsutbytet mellan nationella kontaktpunkter bör möjliggöra en omedelbar reaktion från de brottsbekämpande myndigheterna i den andra medlemsstaten och en ändamålsenlig riskbedömning av våldssituationen.
22. På ett område med fri rörlighet för personer är gränsöverskridande polissamarbete till stor nytta i fall där beslut om restriktioner och skyddsåtgärder bör genomföras utomlands i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning.

RÅDET OCH FÖRETRÄDARNA FÖR REGERINGARNA I EUROPEISKA UNIONENS MEDLEMSSTATER

UPPMANAR Europeiska kommissionen att göra följande:

1. Stödja medlemsstaternas åtgärder, såsom utbildning av poliser, för att stödja kvinnor som utsätts för våld och främja jämställdhet mellan könen genom finansiering som är tillgänglig inom relevanta befintliga program.
2. Vid behov vidta åtgärder i enlighet med åtgärd E i bilagan till rådets resolution av den 10 juni 2011 om en färdplan för att stärka brottsoffers rättigheter och skyddet av brottsoffer, särskilt i samband med straffrättsliga förfaranden, för att – i enlighet med förklaring 19 om artikel 8 i EUF-fördraget – stärka rättigheterna till skydd mot upprepad viktimisering för kvinnor som utsätts för våld i hemmet.

RÅDET OCH FÖRETRÄDARNA FÖR REGERINGARNA I EUROPEISKA UNIONENS MEDLEMSSTATER

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA att i enlighet med sina respektive befogenheter göra följande:

1. Ytterligare utveckla, genomföra och förbättra de befintliga tvärvetenskapliga samordnade mekanismer som ska motverka våld i hemmet och våld mot kvinnor genom förebyggande, upptäckt, utredning och skydd som genomförs av polismyndigheterna.
2. Förbättra kartläggningen av fall som rör alla former av våld i hemmet samt polismyndigheternas insamling och spridning på både nationell nivå och EU-nivå av jämförbara, tillförlitliga och regelbundet uppdaterade statistiska uppgifter, uppdelade enligt kön, ålder och förhållande mellan offer och gärningsman, om offer för och gärningsmän till alla former av våld i hemmet och våld mot kvinnor, i samarbete med nationella och europeiska statistikbyråer, samt stödja forskningen och utbytet av god praxis på detta område.
3. Säkerställa korrekt och konsekvent tillämpning av befintlig EU-lagstiftning för att skydda och stödja personer som utsätts för våld i hemmet, däribland direktiv 2012/29/EU och EU-bestämmelserna om erkännande av skyddsorder, i enlighet med vad som fastställs i förordning (EU) nr 606/2013 och direktiv 2011/99/EU.
4. Ta tillvara erfarenheterna från polisstyrkorna i vissa medlemsstater på området strukturerad information om stödtjänster och skyddsåtgärder, inklusive förebyggande av upprepad viktimisering och våldscykler, som är tillgängliga för personer som utsätts för våld i hemmet.
5. Förstärka lämplig utbildning för berörda yrkesverksamma vid polismyndigheterna som arbetar med offer för och gärningsmän till alla typer av våld i hemmet och våld mot kvinnor och, i relevanta fall samt i enlighet med nationell lagstiftning och praxis, förstärka polisenheter eller polisprogram samt expertgrupper som arbetar med personer som utsätts för sådana våldshandlingar.
6. Öka kunskapen och genomföra åtgärder inom polisen för att motverka nätvåld mot kvinnor och flickor och det framväxande hot som det utgör. Anta förebyggande åtgärder och öka medvetenheten genom jämställdhetsmedveten utbildning om nätvåld för polismyndigheterna.

7. Förbättra det gränsöverskridande samarbetet genom att vid behov, i enlighet med medlemsstaternas nationella strukturer och lagar, utse en berörd myndighet till nationell kontaktpunkt. De nationella kontaktpunkterna skulle i god tid kunna utbyta information om alla typer av våld i hemmet och våld mot kvinnor och deras barn för att skapa en verkningsfull mekanism för utbyte av information som är relevant för ett effektivt skydd av offer på andra medlemsstaters territorium. Detta omfattar också fall där ett offer för våld i hemmet och våld mot kvinnor från en medlemsstat reser till en annan medlemsstat och det finns en risk för eller hot om att en ny våldshandling kommer att begås på den andra medlemsstatens territorium eller om sådant våld redan har ägt rum.

RÅDET OCH FÖRETRÄDARNA FÖR REGERINGARNA I EUROPEISKA UNIONENS MEDLEMSSTATER

UPPMANAR Cepol att i enlighet med sina befogenheter göra följande:

1. Med avseende på den nuvarande migrationssituationen, vidareutveckla utbildningsmodulerna (till exempel den befintliga online-modulen om könsrelaterat våld) om bekämpning av våld i hemmet och därigenom ta itu med andra aspekter, såsom nätvåld mot kvinnor och flickor och våld mot kvinnor på migrantcentrum, flyktingar och asylsökande och deras barn, inklusive utbyte av bästa praxis inom polisen för hantering av sådana fall.
2. Undersöka möjligheten att anordna en särskild workshop eller ett ad-hoc-webbseminarium om våld i hemmet och våld mot kvinnor för yrkesverksamma som arbetar med migranter, flyktingar och asylsökande och deras barn.
3. När man utvecklar sin utbildning, tillvarata erfarenheten från FRA och EIGE i deras regelbundna rapporter, som omfattar data om våld i hemmet och våld mot kvinnor och deras barn på migrantcentrum och bland flyktingar och asylsökande.